

Po odškodnino k bankam šele po odločitvi ustavnih sodnikov?

Ustavni sodniki so na mizo dobili pobudo za zadržanje zastaralnih rokov za vlaganje odškodninskih tožb proti bankam zaradi posledic izrednih ukrepov.

Katja Svenšek

Pobudniki ustavne presoje zakona o bančništvu, na podlagi katerega je Banka Slovenije izvedla izredne ukrepe v bankah ter številne posameznike in podjetja skupno prikrajšala za okoli 600 milijonov evrov, so na ustavno sodišče vložili pobudo za zadržanje zastaralnih rokov za vlaganje odškodninskih tožb zoper Banko Slovenije, poslovne banke in njihove uprave. Zastaralni roki bodo za večino bank potekali decembra letos.

»Nedvomno bi zaradi izteka zastaralnih rokov za sodno uveljavljanje odškodninskega varstva nastala težava, če bi ustavni sodniki ugotovili, da zakon o bančništvu ni ustavno sporen. Nastala pa bi tudi v primeru ugotovljene neskladnosti z ustavo, če ustav-

ni sodniki hkrati ne bi določili načina izvršitve oziroma odprave posledic neustavnega zakona. V tem primeru bi bila to namreč jalova zmaga,« je za *Dnevnik* pojasnila odvetnica pobudnikov Tamara Kek.

Sodnikom čas za tehtno presojo

Decembra bodo minila tri leta od izrednih ukrepov Banke Slovenije v NLB, Novi KBM, Abanki, Probanki in Factor banki, leto kasneje pa bodo minila tri leta od izrednih ukrepov v Banki Celje. Ker ne želijo tvegati zastaranja, odškodninske tožbe že pripravljajo v nekaterih zavarovalnicah, med drugim v Savi Re, Adriaticu Slovenici in Prvi osebni zavarovalnici. »S predlogom smo želeli dati ustavnemu sodišču, ki tudi samo čaka na odločitev sodišča EU, čas, da premisli in pretehta končno odločitev. Predvsem pa smo želeli vsem pobudnikom in drugim imetnikom kvalificiranih obveznosti poslovnih bank, ki so jih prizadeli izredni ukrepi Banke Slovenije, omogočiti učinkovito sodno varstvo. Sodbo sodišča EU se pričakuje poleti, a ustavni sodniki bodo do jeseni na sodnih počitnicah, poleg tega se je-

seni menja še sestava ustavnega sodišča. Vprašanje je, če lahko od septembra do decembra, ko potečejo zastaralni roki, v takšnih okoliščinah presodijo o tako pomembnem in vse prej kot lahkem vprašanju,« je dodala Kekova.

Tožniki so v veliki meri, kar je ugotovilo tudi vrhovno sodišče, že vnaprej obsojeni na neuspeh.

Težave pri pripravi tožb

Poleg tega, da je odškodninsko varstvo edino pravno varstvo, ki ga zakon sploh omogoča delničarjem in lastnikom obveznic bank, morajo ti tudi dokazati, da jim je Banka Slovenije s svojim ukrepom povzročila večjo škodo, kot če ukrepa ne bi bilo. Banka Slovenije je za škodo poleg tega odgovorna le, če pri izrekanju ukrepov ni ravnala s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Tožniki morajo hkrati natančno določiti še znesek oškodovanja, pri čemer imajo omejen dostop do dokumentov,

na podlagi katerih bi lahko utemeljevali svoj tožbeni zahtevek. Z edinim (in vprašljivim) pravnim varstvom so tako v veliki meri, kar je ugotovilo tudi vrhovno sodišče, že vnaprej obsojeni na neuspeh. Ker jim niso dostopni vsi dokumenti in težko pripravijo tožbene zahteve, pobudniki zdaj predlagajo, naj zastaralni rok ne poteče prej kot leto dni po odločitvi ustavnih sodnikov oziroma po ustrezni ureditvi pravnega varstva. Če bodo k vlaganju tožb prisiljeni zgolj zaradi poteka zastaralnih rokov, jim bodo, dodajajo, nedvomno nastale nepopravljive posledice, saj bi se lahko kasneje izkazalo, da so vložili nepopolne ali nepravilne zahteve. Sodišča bi tako lahko zasuli z nepopolnimi vlogami, zaradi množičnosti tožb pa da bi bila ogrožena tudi pravica do sojenja v razumnem roku, opozarjajo.

Predlagatelji pričakujejo odločitev ustavnih sodnikov o predlogu za izdajo začasne odredbe do začetka sodnih počitnic. Postopek za izdajo začasne odredbe bi moral biti ločen in ne bi smel biti povezan z odločanjem o glavni stvari v konkretni zadevi, ki je do odločitve evropskega sodišča prekinjena. x